

מחודדים

ת"ר ושננתם שיהיו דברי תורה מחודדים בפיו (קידושין 5).

סיכומי דף היומי

מערכת: 073-249-0403
sikumhadaf12@gmail.com

לע"נ
הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל
נלב"ע כ"ד ניסן תשע"ז

גליון
257

גליון זה נתרם ע"י

ידידנו הרה"ח ר' משה יהודה הכהן וויס שליט"א
לע"נ אביו ר' יוסף בן ר' חיים הכהן וויס ז"ל - נלב"ע ח' אלול תשנ"ח
ולע"נ אמו מרת רבקה יענטא ע"ה בת ר' אשר אנשיל - נלב"ע י"ד אלול תשע"א

כתובות דף ע"ג. יום שב"ק פרשת כי תבוא - כ"א אלול תשפ"ב

דף ע"ג - ע"א

קדשה על תנאי שאין עליה נדרים וכנסה סתם, לרב צריכה גט, לשמואל אינה צריכה גט

לאבוי - נחלקו בכנסה ובעל, וסובר רב שאין אדם עושה בעילת זנות ובוודאי בעל לשם קידושין אפילו אם ימצא עליה נדרים, אבל לענין ממון עדיין התנאי קיים, שאם ימצא עליה נדרים תצא בלא כתובתה.

לרבה - כנסה ובעל לכו"ע אין צריכה גט, שעל דעת תנאו כנסה, והמחלוקת היא אם קידשה על תנאי, וגירשה לאחר אירוסין, וחזר וכנסה סתם - לרב צריכה גט שדומה לנושא אשה אחרת, ובעל לשם קידושין, לשמואל חזר וקידשה על דעת תנאו הראשון.

קטנה יתומה שלא מיאנה, וכשהגדילה בא עליה, ועמדה ונישאת לאחר - לרב אין צריכה גט משני, שכשבא עליה אחר שבגרה ודאי נתכוין לשם קידושין כיון שיודע שאין קידושי קטנה כלום, לשמואל צריכה גט משני, שכל הבעל על דעת קידושין הראשונים בועל. ולאבוי שגם כאן נחלקו בסברא זו הוצרכו להשמיענו שתי המחלוקות ביניהם, בתנאי - השמיענו שגם בזה סובר רב שלא בעל על דעת התנאי, אף שקידשה בפירוש בתנאי, ובקטנה שהגדילה השמיענו שגם בזה סובר שמואל שבעל על דעת קידושין הראשונים, ואין אומרים שיודע שאין קידושי קטנה כלום ובעל לשם קידושין.

דף ע"ג - ע"ב

סיפא דמתניתין שכתוב 'כנסה סתם ונמצאו עליה נדרים תצא שלא בכתובה' - לרב קאי על הרישא שקדשה על תנאי וכנסה סתם, לשמואל מדובר אם קידשה סתם וכנסה סתם, שאין לה כתובה מפני שאומר אי אפשר באשה שנודרת, ומה שצריכה גט - לרבה ורב חסדא היינו מדרבנן, ולרבה - התנא מסתפק בסתם אדם אם אפשר לו באשה נדרנית, ומחמת הספק הוא מיקל לענין כתובה - שהמוציא מחבירו עליו הראיה, ומחמיר לענין איסור שצריכה גט.

קידשה בפחות משה פרוטה וכן קטן שקידש, ואח"כ שלחו סבלונות - אינה מקודשת, שמחמת קידושין הראשונים שלחו, ואם בעלו - לת"ק קנו, לרבי שמעון בן יהודה משום רבי ישמעאל לא קנו. ואין מוכח שנחלקו אם אדם עושה או אין עושה בעילתו זנות, שיש לומר שנחלקו אם אדם יודע שאין קידושין תופסים בפחות משה פרוטה וגמר ובעל לשם קידושין, או אין יודע ובעל לשם קידושין הראשונים.

הריני בועלך על מנת שירצה אבא - לת"ק אע"פ שלא רצה האב מקודשת, לרבי שמעון בן יהודה משום רבי שמעון - רצה האב מקודשת, לא רצה האב אינה מקודשת. ואין מוכח שנחלקו אם אדם עושה או שאינו עושה בעילתו זנות, שיש לפרש שנחלקו אם על מנת שירצה האב היינו על מנת שישתוק והרי שתק, או היינו על מנת שיאמר הן והרי לא אמר הן.

קטנה שהשיאה אביה ונתגרשה, ששוב אין לאביה זכות בה לקבל קידושיה, והחזירה בעלה בקטנותה, גירושיה גירושין גמורים ואין חזרתה חזרה גמורה שאין מעשה קטנה כלום, ולכן אם מת בעלה אסורה על היבם משום גרושת אחיו, וחולצת ולא מתייבמת. החזירה כשהיא גדולה, או שהחזירה כשהיא קטנה וגדלה אצלו, ומת - לת"ק או חולצת או מתייבמת, לרבי אליעזר חולצת ולא מתייבמת. ואין מוכח שנחלקו אם אדם עושה או אינו עושה בעילתו זנות, שיש לפרש שנחלקו אם אדם יודע שאין

קידושי קטנה כלום, שלרבי אליעזר אין אדם יודע ואין מתכוין לקידושין, ולכן חולצת (ואף ששינוי ביבמות שחולק גם בהחזירה כשהיא גדולה ולא רק בגדלה תחתיו - התנא בברייתא זו חולק וסובר שלא נחלק אלא בגדלה תחתיו. או שאין גורסים כאן שטעמו של רבי אליעזר הוא מפני שאין אדם יודע וכו', אלא טעמו משום שאסור ביבום כל אשה שנתגרשה והחזירה אטו מחזירה כשהיא קטנה, שאז מקודשת לו רק מדרבנן).

כתובות דף ע"ד. יום א' דסליחות פר' נצבים - כ"ב אלול תשפ"ב

דף ע"ד - ע"א

לרב אחא בר אבא אמר עולא אמר רבי יוחנן המקדש על תנאי ובעל - בין לרב ובין לשמואל אם לא נתקיים התנאי אין צריכה גט, וכשיטת רבה (בדף ע"ג): וכן היא שיטת רבי ישמעאל, ודורש זאת מהאמור 'והיא לא נתפשה' ולכן אסורה, וממיעוט 'והיא' לומדים שיש אחרת שאף שלא נתפסה מותרת, והיינו קידושי טעות, שאף אם זינתה תחתיו מותרת לו, והכוונה לזו שקידשה על תנאי ובא עליה אח"כ, שאומרים שלא בא עליה לשם קידושין, וממאנת והולכת ממנו בלא גט.

לרב עולא בר אבא אמר עולא אמר רבי אלעזר - המקדש במלוה (שמחל לה המלוה שחיבת לו) שאינה מקודשת משום שהכסף שלוותה ניתנה להוצאה ולא נתן לה כלום, ובעל, והמקדש על תנאי ובעל, והמקדש בפחות משה פרוטה ובעל - דברי הכל צריכה גט, שאדם יודע שאין קידושי קידושין ואין אדם עושה בעילתו זנות ובעל לשם קידושין. לרב יוסף בר אבא אמר רבי מנחם אמר רבי אמי - במלוה ותנאי אין צריכה גט, שדווקא בפחות משה פרוטה אינו טועה ובעל לשם קידושין, אבל באלו טועה, שבנדרים סבור שאין עליה נדרים משנשאת לו, ובמלוה טועה שאין הכל בקיאים בהלכות קידושין.

חליצה מוטעית כשרה, לריש לקיש - שאומר לו חלוץ לה ובכך אתה כונסה, לרבי יוחנן - חליצה כזו פסולה, שאין החליצה כשרה עד שיתכוונו שניהם לחליצה, וחליצה מוטעית היינו שאומר לו חלוץ לה על מנת שתתן לך מאתים זוז, שאף אם אין נותנת החליצה קיימת.

כל תנאי לומדים מתנאי בני גד ובני ראובן, כשם ששם היה אפשר לקיים המעשה בשליח, שהרי משה ציוה ליהושע לתת את ארץ עבר הירדן לבני גד וראובן, אף כל תנאי צריך שיהא יכול לקיים המעשה בשליח, ולכן אין מועיל תנאי בחליצה, שאי אפשר לקיימה בשליח.

בקידושי ביאה מועיל תנאי, ואף שאי אפשר לקיימם בשליח, שהוקשו כל הוויות קידושין זה לזה, וכשם שמועיל בכסף מועיל בביאה.

דף ע"ד - ע"ב

קידשה על מנת שאין בה מומים, ונמצאו בה מומים, והלכה לרופא וריפא אותה - אינה מקודשת, שאינו מרפא אלא מכאן ולהבא.

קידשה על מנת אין עליה נדרים, ונמצאו עליה נדרים, והלכה לחכם והתירה - לרבי מאיר מקודשת, שהחכם עוקר את הנדר מעיקרו על ידי פתח שעל דעת כן לא נדרה, וסובר רבי מאיר שאין אדם מקפיד שתתבזה אשתו בבית דין, לרבי אלעזר אינה מקודשת, שאין אדם רוצה שתתבזה אשתו בבית דין ולא קידשה על דעת כן. המוציא את אשתו משום שהיתה נדרנית לא יחזיר, וכן המוציא משום שם רע, שמא תלך לחכם ויעקר הנדר, וימצא שהשם רע אינו נכון, ויאמר אילו הייתי יודע לא הייתי מגרשך ומקלקלה, או משום כדי שלא יהיו בנות ישראל פרוצות בעריות ונדרים.

לרבי יהודה - כל נדר שנדרה בפני עשרה שאין לו הפרה לא יחזיר - כדי שלא יהיו פרוצות בנדרים, לא נדרה ברבים, שאין זה נדר חמור ויש לו הפרה - יחזיר.

לרבי מאיר - כל נדר שצריך חקירת חכם ואין הבעל יכול להפר שאינו מדברים שבינו לבינה ולא עינוי נפש - לא יחזיר, שיכול לומר אילו הייתי יודע שיכול החכם להתירו לא היית מגרשך ומקלקלה.

לרבי אלעזר - לא אסרו נדר שצריך חקירת חכם אלא מפני נדר שאינו צריך חקירת חכם, שנדר שצריך חקירת חכם אין בו קלקול שאינו יכול לומר אילו הייתי יודע לפי שאין אדם רוצה שתתבזה אשתו בבית דין, אבל אינו צריך חקירת חכם אלא ההפרה תלוי בו יכול לקלקלה ולומר אילו הייתי יודע שאני יכול להפר לא הייתי מגרשך.

כתובות דף ע"ה. יום ב' דסליחות פר' נצבים - כ"ג אלול תשפ"ב

דף ע"ה - ע"א

לרבי יהודה כל נדר שהודר ברבים אין לו הפרה - שנאמר 'ולא הכום בני ישראל כי נשבעו להם נשיאי העדה'.

איזהו נדר שהודר ברבים: לרב נחמן בר יצחק - בפני שלשה, שנאמר 'ימים רבים, ימים - שנים, ורבים - שלשה, לרב יצחק - בפני עשרה, ונלמד מהכתוב 'כי נשבעו להם נשיאי העדה', ועדה היינו עשרה.

המוציא את אשתו מחמת נדר - לרבי מאיר כל נדר שאין הבעל יכול להפר אלא חכם לא יחזיר, שעלול לקלקלה ולומר אילו הייתי יודע שהחכם יכול להתירו לא הייתי מגרשך, שהייתי רוצה שתתבזי בבית דין ויתירו לך, שאדם רוצה שתתבזה אשתו בבית דין. **לרבי אלעזר** - אין אדם רוצה שתתבזה אשתו בבית דין, ולא אסרו להחזיר בנדר שחכם יכול להתיר אלא גזירה אטו נדר שאין צריך לחכם אלא הבעל עצמו יכול להפר, שיכול לקלקלה ולומר אילו הייתי יודע שאני יכול להפר לא הייתי מגרשך.

לרבא מה ששינוי שהמקדש אשה על מנת שאין עליה נדרים ונמצאו עליה נדרים - אצל חכם והתירה שאינה מקודשת היינו באשה ממשפחה חשובה, שאומר אי אפשר באשה נדרנית, ואינו רוצה הקידושין שאם יצטרך לתת לה גט יאסר באמה ואחותה.

המקדש אשה על מנת שאין עליו נדרים או מומים, ונמצאו עליו נדרים או מומים, והלך לחכם והתיר לו, ולרופא ורפא אותו - מקודשת, אפילו אם הוא ממשפחה חשובה, ואין אומרים שאינה רוצה בקידושין שאין רצונה בבעל נודר שתצטרך להתגרש ממנו ותהא אסורה לקרוביו, שאשה מרוצה גם בבעל פשוט.

נשים הנשואות לבעלים שפלים ומראות להם חיבה אינו אלא משום שרוצות לזנות תחתיהם ולתלות עובריהם בבעליהם.

כל המומים הפוסלים בכהנים פוסלים בנשים, והוסיפו לפסול בנשים: הזיעה, ריח הפה התמידית (אף שאפשר להעבירה לפי שעה מפני שהוא שווה עמה בכל שעה), שומא העומדת על פדחתה תחת כיפה שעל ראשה, שפעמים נראית ופעמים לא, אף על פי שהיא קטנה ואין בה שיער. **אבל בכהן:** לרבי יוסי בר חנינא רק זיעה שאינה עוברת פוסלת, ולרב אשי כל זיעה אינה פוסלת שאפשר להעבירה בשעת העבודה. **ושומא** - פוסלת רק גדולה כאיסר האיטלקי אפילו אין בה שיער, וכן קטנה אם יש בה שיער.

עוד מומים בנשים: נשכה כלב ונעשה מקומו צלקת, קולה עבה, טפח בין דדיה (ונוי לה כשיש ביניהם ג' אצבעות), דדיה גדולים משל חברותיה טפח.

'ולציון יאמר איש ואיש יולד בה והוא יכוננה עליון' - יתור 'איש' מלמד שאחד הנוול בה ואחד המצפה לראותה מבני ציון הוא, ויביאוהו אליה.

אחד מבני ארץ ישראל עדיף כשנים מבבל, ואחד מבני בבל שעולה לארץ ישראל נעשה פיקח וחרף כשנים מבני ארץ ישראל, שהרי רבי ירמיה כשהיה בבבל לא ידע מה החכמים אומרים, וכשעלה לארץ ישראל קרא לבני בבל בבליא טפשאי.

דף ע"ה - ע"ב

משנה. לחכמים אם היו בה מומים גלויים אין הבעל יכול לטעון שהמקח מקח טעות, שבוודאי ידע ונתפייס, ואם יש מרחץ באותה עיר אין על מומים שבסתר אינו יכול לטעון, מפני שהוא בודקה בקרובותיו.

נמצאו בה מומים וספק אם נולדו קודם האירוסין ומקחו מקח טעות או לאחר אירוסין ונסתחפה שדהו:

לרבי אלעזר - לרבן גמליאל הסובר שמוציאים ממון בכח חזקת הגוף המתנגדת לחזקת ממון, גם כאן נאמן האב לומר שנולדו המומים לאחר אירוסין ונסתחפה שדהו, ולרבי יהושע הסובר

שאין מוציאים ממון בחזקת הגוף נגד חזקת ממון, על האב להביא ראיה שנולדו מומים לאחר כך, ואפילו נמצאו אחר שנשאת ונכנסה לרשות הבעל עליה להביא ראיה לגבות כתובתה.

לרבא - אם נמצאו המומים בעודה בבית אביה גם לרבן גמליאל על האב להביא ראיה שנולדו אחר אירוסין, שהורעה חזקת האב משום שאומרים כאן נמצא כאן היה, ואין מעמידים הגוף על חזקתו. **נמצאו לאחר שנכנסה לרשות הבעל** - לרבן גמליאל מעמידים הגוף על חזקתו שכאן נמצא כאן היה, ועל הבעל להביא ראיה שנולדו אחר קידושין כדי להפטר מכתובה. (וראה להלן דף ע"ו. שיטת רב אשי).

רבי יהושע שלא הלך אחר חזקת הגוף היינו רק כשהיא נגד חזקת ממון, אבל כשאין חזקת ממון כנגדה גם לשיטתו הולכים אחר חזקת הגוף.

קדמה בהרת לשיער לבן - טמא. שיער לבן קדם - טהור. ספק מי קדם - לחכמים טמא, לרבי יהושע מעמידים הגוף בחזקתו וטהור.

כתובות דף ע"ו. יום ג' דסליחות פר' נצבים - כ"ד אלול תשפ"ב

דף ע"ו - ע"א

לפי רבא שגם לרבן גמליאל ההולך אחר חזקת הגוף נגד חזקת ממון, מכל מקום בכל רשות שנמצאו שם המומים אומרים כאן נמצאו וכאן היו, מה ששינוי במשנה שאם נמצאו המומים לאחר שנכנסה לרשות הבעל על הבעל להביא ראיה שהיו בה לפני האירוסין, ומשמע שאין די שיביא ראיה שהיו בה לאחר אירוסין בעודה ברשות אביה ונאמר ברשות אביה נמצאו וכאן היו - משום שגם אם נמצאו בבית האב לאחר האירוסין יש ב' חזקות נגד הבעל: א. חזקת הגוף, שנולדו המומים בזמן מאוחר יותר, והיינו לאחר האירוסין, ב. חזקה שאין אדם שותה בכוס אלא אם כן בודקו, ובדקה קודם נישואין וראה המומים ונתפייס, והולכים אחר ב' חזקות כנגד חזקה יחידה שיש לבעל - אין אדם מתפייס במומים, וחזקת ממון אינה חזקה כלל נגד חזקת הגוף, אבל אם הביא עדים שהיו בה קודם אירוסין שאז אין לה חזקת הגוף, ויש לה רק חזקה שאין אדם שותה בכוס אלא אם בודקו וראה ונתפייס - כנגד זה יש לבעל חזקה שאין אדם מתפייס במומים, וחזקת ממון.

לרב אשי - אם נמצאו המומים לאחר האירוסין בעודה ברשות אביה, אף לרבן גמליאל אין מועילה חזקת הגוף לומר שנולדו אחר האירוסין, והיינו בנערה שכתובתה מן האירוסין של אביה, ואין מועילה חזקת גופה לטענת אביה, אבל לאחר שנכנסה לרשות הבעל שכתובתה שלה, לרבן גמליאל מועיל חזקת גופה לטענה שלה ועל הבעל להביא ראיה שנולדו המומים קודם אירוסין כדי להפטר מהכתובה.

נכנסה לרשות הבעל ונמצאה בה אצבע יתירה, שבוודאי נולדה כך - לכו"ע על האב להביא ראיה שהבעל ראה ונתפייס כדי לגבות כתובה.

דף ע"ו - ע"ב

המחליף פרה בחמור, ומשך בעל החמור את הפרה, ולא הספיק בעל הפרה למשוך את החמור עד שמת החמור, וספק אם מת קודם משיכת הפרה או אחריה

לרב יהודה אמר שמואל - על בעל החמור להביא ראיה שהיה חמורו קיים בשעת משיכת הפרה כדי להחזיק הפרה שבידו, והוכיח כן ממשנתנו שמומים שנמצאו בכלה, שסובר כפירוש רבי אלעזר שתנא של הרישא סובר כרבי יהושע שאף אם נולדו המומים ברשות הבעל, על האב להביא ראיה כדי להוציא כתובתה, וכן כדי להחזיק מעות הקידושין שבידו, ואף שחזקת הגוף מסייעת לו שנולדו המומים לאחר האירוסין, וכמו כן כאן על בעל החמור להביא ראיה להחזיק הפרה שבידו אף שחזקת הגוף מסייעת לו. ואף שמחלוקת היא אם כסף קידושין ניתן לטיבוועין - שאינו חוזר אם נתבטל במיתה, בקידושי ספק לכו"ע צריכה להביא ראיה כדי להחזיק כסף הקידושין.

לרבי בר יוחנן אמר שמואל - על בעל הפרה להביא ראיה שמת החמור קודם משיכה, הואיל ונולד הספק כשהיה החמור ברשותו, והוכיח כן ממשנתנו, וכפירוש של רבא שאומרים כאן נמצא כאן היה, וכל מי שנולד הספק ברשותו עליו להביא ראיה.

מחט שנמצאת בעובי בית הכסות - מצד אחד כשרה, משני צדדים טריפה, נמצא עליה קורט דם בידוע שהוא מלפני שחיטה וטריפה, לא נמצא עליה קורט דם בידוע שהוא לאחר שחיטה וכשירה, הוגלד פי המכה - בידוע שנעשה שלשה ימים קודם השחיטה, ואם לקחו הטבח תוך ג' ימים מקח טעות הוא, ויחזיר הבעלים הדמים, לא הוגלד פי המכה - המוציא מחבירו עליו הראיה, לרב יהודה אמר שמואל היינו שבעל הבהמה צריך להביא ראיה להוציא המעות מהטבח, ואף אם כבר נתן לו המעות על בעל

הבהמה להביא ראיה להחזיק המעות, כיון שבבהמתו נמצא ריעותא, לרמי בר יחזקאל לעולם הראיה מוטלת על הטבח כיון שנולד הספק ברשותו.

כתובות דף ע"ז. יום ה' דסליחות פר' נצבים - כ"ה אלול תשפ"ב

דף ע"ז - ע"א

נכפית שיש לה זמן קבוע - הרי זה כמומים שבסתר, לפי שנזהרת אז מלצאת בין הבריות, ויכול הבעל לטעון שלא ידע.

משנה. איש שהיו בו מומים קטנים קודם הנישואין - אין כופים אותו להוציאה בגט. מומים גדולים, כגון נסמית עינו ונקטעה ידו ונשברה רגלו - לת"ק אין כופים, לרשב"ג כופים, שיכולה לומר סבורה הייתי שיכולה לקבל. ונחלקו כמי הלכה לר"ג כחכמים ולר' יוחנן הלכה כרשב"ג.

נולדו בו מומים אחר נישואין - לרב יהודה דינו כמו בזה שהיו בו קודם נישואין, וגם בזה סובר ת"ק שלעולם אין כופים, ורשב"ג סובר שבמומים גדולים כופים. לחייא בר רב - אם נולדו לכו"ע כופים אותו להוציא ואף במומים קטנים.

נחלקו אמוראים אם רבי יוחנן אמר שהלכה כרשב"ג בכל מקום שנשנו דבריו במשנה חוץ מערב וצידון וראיה אחרונה, או שלא אמר כן, ופסק כמותו רק במשניות מסוימות, וכגון במשנתו באיש שנולדו בו מומים.

משנה. ואלו שכופים אותו להוציא: מוכה שחין, בעל פוליפוס - ומחלוקת אם היינו ריח החוטם או ריח הפה, והמקמץ - ומחלוקת אם זה בורסי או מקמץ צואת כלבים, המצרף נחושת - ומחלוקת אם זה המרדד נחושת או המחיתך נחושת מעיקרו.

בעל האומר 'איני זן ואיני מפרנס' - לרב ורבי יוחנן כופים אותו להוציא, לשמואל כופים אותו לזונה, ולרב - אין אדם דר אם נחש בכפיפה אחת.

כופים לגרש נשים פסולות, כגון, אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט, ממזרת ונתינה לישראל, בת ישראל לנתין ולממזר.

שהה עמה עשר שנים ולא ילדה - מדאורייתא אין כופים אותו להוציא, שיכול לישא אחרת עליה. ומדרבנן - לרב יהודה א"ר אסי אין כופים אותו, לרב תחליפא אמר שמואל כופים אותו, שכל זמן שהיה תחתיו לא ישא אחרת, לרב נחמן - כופים בדברים, לרבי אבא - 'בדברים לא יוסר עבד', אלא כופים בשוטים.

משנתו ששנתה אלו שכופים להוציא, ופירטה רק בעלי מומים ולא נשים פסולות - שפירטה רק את אלו שכופים מדרבנן, ולשמואל שכופים גם בשהה עמה י' שנים ולא ילדה: לרב נחמן שכופים רק בדברים - לא שנתה אלא אלו שכופים בשוטים, לרבי אבא - שנתה רק אלו שאם אינה רוצה לצאת ממנו אין כופים אותו, שאף מוכה שחין מותרת להיות תחתיו עם שמירת עדים.

דף ע"ז - ע"ב

כ"ד מוכי שחין יש, ותשמיש קשה להם, ולבעלי ראתן קשה מכולן, וסימני המחלה: עיניו דומעות, ונחיריו זבים, וריר יוצא מפיו, וזבובים מסביבו. ונגרם מכך ששניהן הקיזו דם ולא טעמו כלום קודם ששימשו. אביי פירט סדר הרפואה לכך. רבי יוחנן הכריז שיש להיזהר מזבובים השוכנים סביבם, שמביאים החולי על אחרים. רבי זירא לא ישב במקום שתנשב רוח אחת על שניהם. רבי אלעזר לא נכנס לבתייהם. רבי אמי ורבי אסי לא אכלו ביצים של אותו מבוי. רבי יהושע בן לוי נדבק אצלם בשעה שעסק בתורה שהיה בטוח שיגן עליו.

רבי יהושע בן לוי ביקש ממלאך המוות בשעת פטירתו להראות לו מקומו בגן עדן, ושיתן לו סכיניו שלא יפחידו, וקפץ למקומו ונשבע שאינו יוצא משם, אמר הקב"ה אם לא שאל על שבועה שנשבע מעולם לא נחזירנו, יצאה בת קול שיחזיר הסכין שצריך להמית הבריות, אליהו הנביא הכריז לפניו לפנות לו מקום, מצא רשב"י שישב על י"ג כסאות מפז, רשב"י שאלו אם נראה הקשת בימיו שאתה ראוי לכרוז זה, ואמר שנראתה, ובאמת לא נראתה אלא שלא רצה להחזיק טובה לעצמו.

רבי חנינא בר פפא היה מלאך המוות רגיל אצלו ואוהבו, וכשבא זמנו ביקש ממנו שימתין לו יום כדי לחזור על תלמודו, שאמר: אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו, אחר לו יום ביקש ממנו שיראה לו מקומו בגן עדן ושיתן לו סכיניו, והסכים להראות לו מקומו אך לא למסור לו סכיניו, שלא יעשה כמו שעשה רבי יהושע בן לוי, ואמר לו רבי חנינא שביא ספר תורה לראות אם לא קיים דבר שכתב בו, ושאלו האם סיכן עצמו לכבד התורה כרבי יהושע בן לוי, ואעפ"כ הפסיק עמוד האש בינו לעם כשנפטר, כדי להפריד בינו לבין מי שלא קיים את כל התורה כמו שקיים הוא, ואין

עמוד האש מפסיק אלא לאחד או לשניים בדור, ולא יכלו לגשת למיטתו, אמר רבי אלכסנדר עשה בשביל כבוד חכמים, בשביל כבוד אביך, ולא שמע לו, עד שאמר עשה בשביל כבוד עצמך כדי להתעסק בכך.

אין בעלי ראתן בבבל - מפני שאוכלים תרדין, ושותים שכר של היזמי.

אין מצורעים בבבל - מפני שאוכלים תרדין, ושותים שכר, ורוחצים במי נהר פרת.

הדרן עלך פרק המדיר את אשתו

כתובות דף ע"ח. יום ה' דסליחות פר' נצבים - כ"ו אלול תשפ"ב

דף ע"ח - ע"א

פרק שמיני - האשה שנפלו

משנה. האשה שנפלו לה נכסים קודם אירוסין ונתארסה - מודים בית שמאי ובית הלל שיכולה למכרם וליתן, כיון שברשותה נפלו לה.

נפלו לה משנתארסה: לבית שמאי - תמכור, לבית הלל - לא תמכור, ואם עברה ומכרה או נתנה קיים (שספק אם נפלו בזכותה - שמא לא תבוא לכלל נישואין, ספק בזכותו - שתינשא), לרבן גמליאל בברייתא [לרב פפא - לדעת רבי חנינא בן עקביא בשיטת ר"ג, ולרב זבדי - לכו"ע] - לא נחלקו בית שמאי ובית הלל בזה ויכולה למכור לכתחילה, חכמים אמרו לפני רבן גמליאל - שצריך להיות מכרה בטל אף בדיעבד.

נפלו לה משנתארסה ונשאת: לרבן גמליאל בברייתא - מוכרת לכתחילה, לרבן גמליאל במתניתין - לא תמכור ואם מכרה ונתנה קיים (רב זבדי - תיקן לשון המשנה כלשון הברייתא, לרב פפא - נחלקו תנאים בדעת ר"ג). חכמים אמרו לפני ר"ג - שצריך להיות מכרה בטל. רב ושמואל - פסקו כדעת רבותינו שנמנו ואמרו שאם מכרה לאחר שנשאת, אף בנכסים שנפלו לה קודם אירוסין, הבעל מוציא מיד הלקוחות.

נפלו לה משנשאת - לכו"ע הבעל מוציא הפירות מיד הלקוחות, ולאחר תקנת אושא מוציא גם את גוף הקרקע לאחר מיתת אשתו. לרבי שמעון נכסים הידועים אם מכרה ונתנה בטל ושאינם ידועים לא תמכור ואם מכרה ונתנה קיים, ידועים - לר' יוסי בר חנינא היינו קרקע, ושאינם ידועים מטלטלים, לרבי יוחנן אינם ידועים היינו שיושבת כאן ונפלו לה נכסים במדינת הים.

כתובות דף ע"ט. יום ו' דסליחות פר' נצבים - כ"ז אלול תשפ"ב

דף ע"ט - ע"א

אשה הרוצה להבריא נכסיה מבעלה - לשמואל כותבת כל נכסיה לאחרים, ואין זוכים בהם האחרים שהרי הודיעה לעדים שאין כוונתה אלא להבריא מבעלה, ואין בעלה זוכה - כשיטת רבי שמעון שנכסים שיש לה ואין ידועים לבעלה לא זכה בהם, ולרב נחמן אפילו אם כתבה כל נכסיה לבתה.

שטר מברחת שכתבה רק חלק מנכסיה ולא כולם - לרבן שמעון בן גמליאל דינה כשטר מברחת, ולחכמים זכה המקבל, שדווקא אם כתבה כל נכסיה אנו סהדי שלא נתכוונה להקנות, ורק אם כתבה: כל נכסי נתונים לך ולכשארצה - יש כאן הברחה.

משנה. נפלו כספים בירושה לאשה נשואה - ילקח בהם קרקע והבעל אוכל הפירות. אחד מהם רוצה לקנות קרקע בת זריעה והשני רוצה בתים - קונים קרקע, ששכרה מרובה ואינה נרקבת, בתים ודקלים - קונים בתים ששכרם מרובה מדקלים שעשויים להתייבש, דקלים קודמים לשאר אילנות שמתקיימים הרבה, אילנות קודמים לגפנים.

נפלו לה בירושה יער לחטוב עציו וחפירה של דגים - נחלקו אמוראים אם העצים והדגים הם פירות והבעל אוכלם, או שהם קרן מפני שהם כלים, והכל ימכור ויקח בהם קרקע והוא אוכל פירות.

נפלו לה פירות תלושים - ילקח בהם קרקע והוא אוכל פירות, מחוברים - לרבי מאיר מה שלא גדלו ברשותו שלה, ויקח בהם קרקע והבעל אוכל פירות, לחכמים אף שלא גדלו ברשותו הם שלו, הואיל והקרקע קיימת לה.

דף ע"ט - ע"ב

נפלה לה בהמה בירושה וילדה - דין הוולד כפירות ושייך לבעל, ולד שפחת מלוג - לת"ק לאשה, שחוששים שמא תמות האם ויכלה הקרן, ואינו דומה לבהמה שאין הקרן כלה כולו במיתתה שנשאר עורה, לחנניה בן אחי יאשיה - ולד שפחת מלוג דינה כפירות וכדין ולד בהמת מלוג, והלכה כחנניה, ואעפ"כ אם נתגרשה נותנת דמים ונוטלת מפני שבח בית אביה.

הגונב ולד בהמת מלוג - משלם תשלומי כפל לאשה, ואף שהוולד הוא פירות ושייך לבעל - שפירי פירות לא תקנו לו חכמים.
הכניסה לו עז ורחל ותרנגולת ודקל וטלית - אוכל ומשתמש בהם עד שיכלו פירותיהם, כיון שיש להם שיור קצת בקרן (עור, נוצה, עצים, שחקים), וכדעת חכמים שגומא שחופרים ממנה גפרית אף שסופה לכלות דינה כפירות, כיון שנשאר הקרקע, ושלא כרבי מאיר הסובר שדינם כקרן, ומודה רבי מאיר במלח וחול שדינם כפירות לפי שאינם כלים לעולם.
המגרש אשתו והיו לה פירות, תלושים - שייכים לבעל, שכבר זכה בהם, מחוברים - לחכמים הם של בעל כיון שגדלו ברשותו, לרבי שמעון הרי הם שלה.

משנה. נפלו לה עבדים ושפחות זקנים - לת"ק ימכרו ויקח בהם קרקע והוא אוכל פירות, לרשב"ג יכולה לעכב מפני שהם שבח בית אביה. נפלו לה זיתים וגפנים זקנים בקרקע שאינה שלה - לת"ק ימכרו ויקח בהן קרקע והוא אוכל פירות, לרבי יהודה יכולה לעכב מפני שהם שבח בית אביה. בשדה שלה - לכו"ע יכולה לעכב מפני שבח בית אביה.

כתובות דף פ"א. יום א' זכור ברית פר' וילך - כ"ט אלול תשפ"ב

ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה - קח עוד סניגור וזכויות ליום הדין וקח חלק בזיכוי הרבים להפצת סיכומי הדף היומי 'מחודדים'

דף פ"א - ע"א
שומרת יבם שמתה שיש לה שני יורשים - יורשי הבעל שיוורשים כתובתה חייבים בקבורתה שהיא תחת הכתובה, ויורשי אביה יורשים נכסי מלוג שלה.

אין היבם יכול לפטור עצמו מקבורת שומרת יבם בטענה שלא ירש כתובתה, אלא שלא נתנה כתובה לגבות בחיי הבעל, ואני במקום הבעל עומד - שרק בית שמאי דרשו לשון כתובה 'לכשתנשאי לאחר תטלי מה שכתוב לך', ואין כתובה נגבית מחיים, ולשיטתם שטר העומד לגבות כגבוי דמי והנכסים בחזקתה, ולכך היבם יורש הנכסים ממנה, ושפיר חייב בקבורתה, ואף שזמן גביית הכתובה הוא 'כשתנשאי לאחר' גם יבם נחשב 'אחר'.

אשה שקינא לה בעלה, ונסתרה, ולא הספיק להשקותה עד שמת - לבית שמאי נוטלת כתובה ולא שותה, הגם שיש ספק זנות ומוציאה מידי ודאי יורשים, שסברו בית שמאי שטר העומד לגבות כגבוי והיא מוחזקת בנכסים יותר מהם, לבית הלל מתוך שאינה שותה שכתוב 'והביא האיש את אשתו אל הכהן' אינה נוטלת כתובה.

כל נכסי היבם שירש מאחיו המת משועבדים לכתובת היבמה ואינו יכול למזכרם, אלא אם יגרשה ויגבה לה כתובתה ויחזירה על מנת כתובה הראשונה שאז מוכר מה שירצה, ואם הוא כהן שאינו יכול להחזירה - יעשה סעודה ויפייסה שתתן לו רשות למכור את העודף. ולמ"ד ניתנה כתובה לגבות מחיים מעיקר הדין מותר לייחד לה כתובתה ולמכור השאר, אלא משום איבה לא יעשה כן שסברה עיניו נותן בגירושין.

דף פ"א - ע"ב
כל נכסי אדם משועבדים לכתובת אשתו, ומן הדין מותר לייחד לה מטלטלים לכתובתה כיון שבין כך כל נכסיו אחראים לכתובתה, אלא משום עצה טובה לא יעשה כן שמא יאבדו ונמצאת בלי כתובה וצריך לכתוב כתובה אחרת.

יבם שהתנה עם אחיו הקטן לחלוק עמו בנכסי המת כאילו חלץ לה - לרב יוסף כיון שאמר חכמים שלא ימכור יבם מנכסי המת, אם מכר לא חלה המכירה, לאביי בדיעבד מכירתו מכירה.

היה נושה באחיו ומת הנושה, והניח שומרת יבם - תנאי בברייתא: לא יאמר הואיל ואני יורש החזקתי, אלא מוציאם מהיבם ויקח בהם קרקע והוא אוכל פירות. לרב יוסף - שהיבם שמכר גם בדיעבד אין מכירתו מכירה, והוא הדין שחייב לשלם משום שעבוד הכתובה. לאביי - אין סומכים על משנה זו שלא נשנית בבית המדרש שיש בה שתי חומרות: א. כרבי מאיר שגם מטלטלים משועבדים לכתובתה, ב. שאין יכול לומר לה לא לויתי ממך ולא בעל דברים ידי את, משום שמשועבד לה בשיעבודא דרבי נתן, שהנושה בחבירו וחבירו בחבירו מוציאם מזה ונותנים לזה - ולא מצאנו מי שיחמיר כך בכתובה שהיא מדרבנן.

דף פ' - ע"א
משנה. המוציא הוצאות על נכסי אשתו, הוציא הרבה אפילו אכל רק מעט כגון גרוגרת אחת, וכן אם הוציא מעט ואכל הרבה, וגירשה - מה שהוציא הוציא ומה שאכל אכל. והיינו דווקא אם אכל בדרך כבוד, והסתפקו בחובצא דתמר (תמרים שעשו מהם שכר ונשארה הפסולת, ולפירוש שני: תמרים נידוכים הרבה לעשיית שכר) אם נחשב דרך כבוד.
לא אכלם דרך כבוד, נחלקו בכמה נחשב לאכילה - י"א בשווה איסור וי"א בדינר, ולרבי יהודה אפילו האכיל לבהמתו חבילי זמורות, ורבי יהודה לשיטתו שסובר שזה נחשב לאכילה כלוקח האוכל ג' שני חזקה.
המוציא הוצאות על נכסי אשתו קטנה שהשיאוה אמה ואחיה - תקנו חכמים שיהא דינו כמוציא על נכסי אחר, ששמין השבח ונוטל כמשפט אריסי המדינה, שחששו שאם לא כן לא ישיבם מחשש שמוא תמאן בו ויפסיד.
הוציא הוצאות להביא ירושתה ממקום רחוק ובאמצע הדרך אכל ממנה זוז אחד - ישבע כמה הוציא ויטול, שהדין 'מה שהוציא הוציא ומה שאכל אכל' אינו אלא באכל מהפירות ולא באכל מהקרקע, שאז נחשב כהוצאה (ושלא כרב אמי).

בעל שהוציא הוצאות על נכסי אשתו ולא אכל - ישבע כמה הוציא ויטול, ואמר רב אסי שהיינו דווקא אם יש שבח כנגד ההוצאה, לאביי - רב אסי בא להוציא אם היה שבח יתר על הוצאה, שאז נוטל את ההוצאה בלא שבועה. לרבא - אין לומר כן, שמא יערים ויאמר שההוצאה היה פחותה מהשבח כדי ליטול בלא שבועה יותר ממנה שהוציא, אלא כוונת רב אסי למעט אם היתה הוצאה יתירה על השבח, שאז אין לו אלא הוצאה כשיעור השבח, ובשבועה.

בעל שהוריד אריסים לנכסי אשתו וגירשה אחר שאכל מעט - אם הבעל עצמו הוא אריס ויודע בטיב אריסות, שאילו לא ירדו אלו היה הוא עצמו עובד השדות, כשמסתלק הבעל מסתלק האריס, שאילו לא ירדו לנכסיה היה הבעל יורד להם ולא היה נוטל כלום, אבל אם אין הבעל אריס ולא ירדו על דעת הבעל אלא על דעת השדה שמין להן כאריס.

דף פ' ע"ב
בעל שמכר קרקע נכסי מלוג שיעשה הלוקח ויאכל פירות - נחלקו אם מכירתו מכירה, ולהלכה אינה מכירה, לאביי - שחששו שמא לא יחוש הלוקח לזבלה, לרבא - שחכמים תיקנו שהפירות יהיו לבעל ויכניסם לביתו ויהא מזון הבית מצוי וייתב לה, ולא שיהיו לאחר. והחילוקים להלכה בין אביי לרבא: א. בקרקע הסמוכה לעיר שיכול לראות אם הלוקח אינו מזבלה אך אינה נהנית מהפירות, ב. כשהבעל הוא אריס ומזבל השדה, ג. כשהבעל עושה סחורה במעות שקיבל מן הלוקח ויש רווח בבית.

משנה. שומרת יבם שנפלו לה נכסים כשהיא שומרת יבם - מודים בית שמאי ובית הלל שיכולה למכור וליתן הנכסים.
שומרת יבם שמתה - נכסי צאן ברזל בחזקתם, ונחלקו אמוראים אם היינו בחזקת יורשי הבעל שאחריותם עליו, או בחזקת יורשי האשה

דף פ' ע"ב
בעל שהוציא הוצאות על נכסי אשתו ולא אכל - ישבע כמה הוציא ויטול, ואמר רב אסי שהיינו דווקא אם יש שבח כנגד ההוצאה, לאביי - רב אסי בא להוציא אם היה שבח יתר על הוצאה, שאז נוטל את ההוצאה בלא שבועה. לרבא - אין לומר כן, שמא יערים ויאמר שההוצאה היה פחותה מהשבח כדי ליטול בלא שבועה יותר ממנה שהוציא, אלא כוונת רב אסי למעט אם היתה הוצאה יתירה על השבח, שאז אין לו אלא הוצאה כשיעור השבח, ובשבועה.

בעל שהוריד אריסים לנכסי אשתו וגירשה אחר שאכל מעט - אם הבעל עצמו הוא אריס ויודע בטיב אריסות, שאילו לא ירדו אלו היה הוא עצמו עובד השדות, כשמסתלק הבעל מסתלק האריס, שאילו לא ירדו לנכסיה היה הבעל יורד להם ולא היה נוטל כלום, אבל אם אין הבעל אריס ולא ירדו על דעת הבעל אלא על דעת השדה שמין להן כאריס.

דף פ' ע"ב
בעל שמכר קרקע נכסי מלוג שיעשה הלוקח ויאכל פירות - נחלקו אם מכירתו מכירה, ולהלכה אינה מכירה, לאביי - שחששו שמא לא יחוש הלוקח לזבלה, לרבא - שחכמים תיקנו שהפירות יהיו לבעל ויכניסם לביתו ויהא מזון הבית מצוי וייתב לה, ולא שיהיו לאחר. והחילוקים להלכה בין אביי לרבא: א. בקרקע הסמוכה לעיר שיכול לראות אם הלוקח אינו מזבלה אך אינה נהנית מהפירות, ב. כשהבעל הוא אריס ומזבל השדה, ג. כשהבעל עושה סחורה במעות שקיבל מן הלוקח ויש רווח בבית.

משנה. שומרת יבם שנפלו לה נכסים כשהיא שומרת יבם - מודים בית שמאי ובית הלל שיכולה למכור וליתן הנכסים.
שומרת יבם שמתה - נכסי צאן ברזל בחזקתם, ונחלקו אמוראים אם היינו בחזקת יורשי הבעל שאחריותם עליו, או בחזקת יורשי האשה

דף פ' ע"ב
בעל שמכר קרקע נכסי מלוג שיעשה הלוקח ויאכל פירות - נחלקו אם מכירתו מכירה, ולהלכה אינה מכירה, לאביי - שחששו שמא לא יחוש הלוקח לזבלה, לרבא - שחכמים תיקנו שהפירות יהיו לבעל ויכניסם לביתו ויהא מזון הבית מצוי וייתב לה, ולא שיהיו לאחר. והחילוקים להלכה בין אביי לרבא: א. בקרקע הסמוכה לעיר שיכול לראות אם הלוקח אינו מזבלה אך אינה נהנית מהפירות, ב. כשהבעל הוא אריס ומזבל השדה, ג. כשהבעל עושה סחורה במעות שקיבל מן הלוקח ויש רווח בבית.

המרכז להפצת סיכומי הדף היומי 'מחודדים' מאחלת לכל קוראינו ומנויי הגליון בכל אתר ואתר ברכת שנה טובה ומתוקה בספרן של צדיקים בכתיבה וחתומה טובה שנת אושר וישועה מתוך נחת ופרנסה בהרחבה וסיעתא דשמיא בכל צעד ושעל ושלא תצא דבר תקלה ומכשול על ידינו